

Finansdepartementet

Yttrande över betänkandet Digital myndighetspost, SOU 2024:47

(Dnr Fi2024/01470)

Inledning

Svea hovrätt har granskat betänkandet utifrån de intressen hovrätten har att bevaka. Hovrätten välkomnar åtgärder för ökad digitalisering som innebär bättre offentlig service för enskilda, effektivare användning av det allmännas resurser och vinster för miljön samt delar utredningens bedömning att det behöver vidtas åtgärder för att öka nyttan av infrastrukturen Mina meddelanden.

Hovrätten har ingen invändning mot utredningens bedömning att det för närvarande inte finns tillräckligt starka skäl för att ställa krav på enskilda att ta emot post från myndigheter i en digital brevlåda. Hovrätten lämnar även utredningens förslag att förtydliga uppdraget för Myndigheten för digital förvaltning utan erinran.

Hovrätten avstyrker utredningens förslag att införa ett krav på domstolarna att skicka myndighetspost genom Mina meddelanden i sin nuvarande utformning. De synpunkter hovrätten vill framföra anges nedan. Hovrätten lämnar förslaget om en skyldighet för andra offentliga aktörer än domstolarna att använda Mina meddelanden utan erinran, men en del av de synpunkter hovrätten anger nedan gäller även generellt.

Hovrätten avstyrker införandet av ett generellt krav på domstolarna att använda Mina meddelanden för utskick till enskilda

Utredningen bedömer att det finns starka skäl att låta domstolarna omfattas av förslaget. Hovrätten delar inte den bedömningen. Utredningen lyfter fram att det i domstolarnas verksamhet görs en betydande mängd utskick till enskilda och om domstolarna lämnas utanför skulle det innebära en väsentlig lucka i det offentliga digitala kommunikation med enskilda och riskera att bidra till en mer permanent skillnad jämfört med andra myndigheter. Som förslaget är utformat och enligt nuvarande förutsättningar bedömer dock hovrätten att en stor del av domstolarnas utskick kommer att behöva ske på annat sätt än via Mina meddelanden även om förslaget genomförs. Detta till följd av bland annat bestämmelser om delgivning och expediering, förekomst av ombud, parts anvisningar och storleksbegränsningen om 2 MB för utskick via Mina meddelanden. Domstolen bör som utgångspunkt inte heller växla mellan olika kontaktvägar

med en part inom ramen för handläggningen i ett och samma mål eller ärende.

Enligt förslaget kan en myndighet som redan använder andra sätt för digital kommunikation avstå från att använda Mina meddelanden. Redan mot den bakgrunden kommer det finnas betydande ”luckor” i det offentligas digitala kommunikation med enskilda. Att Domstolsverket har fattat ett inriktningsbeslut om att Sveriges domstolar ”ska ansluta relevanta meddelandeflöden” till Mina meddelanden är vidare något som talar emot den risk för en mer permanent skillnad mellan domstolarna och övriga myndigheter som utredningen anger.

Utredningen framhåller att det finns en osäkerhet i den långsiktiga målsättningen för användningen av Mina meddelanden och i vilken omfattning infrastrukturen ska ersätta andra kommunikationsvägar på sikt. Hovrätten ifrågasätter om det är försvarligt att införa en generell skyldighet för myndigheter att använda Mina meddelanden, med bland annat de initiala utvecklingskostnader det kan antas medföra, när framtidsplanen för Mina meddelanden är osäker. De omfattande möjligheterna till undantag för myndigheterna – vilka delvis beror på begränsningar i användarvänligheten i systemet – talar vidare för att nyttan av förslaget för enskilda kan antas bli begränsat.

Som en alternativ åtgärd för att öka användningen av Mina meddelanden anges i utredningen att göra infrastrukturen mer fördelaktig att använda för myndigheterna. Som exempel tas bland annat upp att det kan ske genom att se över andra regelverk som hindrar digitala utskick, lägga till särskilda delgivningsmöjligheter, möjliggöra tvåvägskommunikation och minska de tekniska begränsningarna för försändelser via systemet. Enligt hovrätten framstår sådana alternativa åtgärder i dagsläget som mer ändamålsenliga än ett generellt krav på myndigheterna att använda Mina meddelanden, i synnerhet mot bakgrund av den osäkra framtiden för Mina meddelanden som utredningen beskriver och den omfattande undantagsmöjlighet som förslaget innehåller.

En betydande andel av domstolarnas kommunikation i mål och ärenden sker genom en enskilds ombud eller rättsliga biträde. En brist i utredningen är att ombudshanteringen inte är utförligare analyserad. Enligt utredningen skulle ombudshanteringen behöva ses över om det skulle införas ett krav för enskilda att ta emot myndighetspost digitalt. Hovrätten anser att ombudshanteringen behöver ses över även när det föreslås ett obligatorium för myndigheter skicka myndighetspost digitalt.

Som framgår av utredningen finns ett inriktningsbeslut från Domstolsverket att ansluta Sveriges domstolar till Mina meddelanden för relevanta meddelandeflöden. Domstolsverket har i enkätsvar till utredningen angett att Domstolsverket är positivt inställt till Mina meddelanden, men vill i första hand införa det i målhanteringen vid Sveriges domstolar i den takt som förutsättningarna medger det. Hovrätten ställer sig bakom den inställningen. Av de skäl som redovisats ovan avstyrker hovrätten att det under nuvarande förutsättningar införs ett generellt krav på domstolarna att använda Mina meddelanden för utskick till enskilda.

Om förslaget ändå ska genomföras och omfatta domstolarna vill hovrätten framhålla att det snarast bör vidtas åtgärder för att göra infrastrukturen mer fördelaktig att använda. Från hovrättens perspektiv är det särskilt viktigt att delgivningsmöjligheterna och ombudshanteringen i systemet ses över.

Synpunkter på lagtextens utformning

2 §

Definitionen av myndighetspost bör ses över. Det är oklart vad som innefattas i begreppet "genereras". Möjligen är "upprättas" en bättre term. Om domstolarna ska omfattas av förslaget bör även "domar" läggas till i definitionen (jfr skillnaden mellan domar och beslut i 17 kap. 1 § och 30 kap. 1 § rättegångsbalken).

3 §


Det framstår som språkligt tveksamt att behandla fall där mottagaren inte har en digital brevlåda som ett skäl som "talar emot" att använda infrastrukturen. Hovrätten föreslår att paragrafen omformuleras på följande sätt.

"Myndigheterna ska skicka myndighetspost genom den myndighetsgemensamma infrastrukturen för digital post, om *mottagaren är ansluten till infrastrukturen* och det inte finns säkerhetsskäl eller andra skäl som talar emot det."

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Mari Heidenborg, hovrättsrådet Sven Johannisson och tf. hovrättsassessorn John Gustafsson, föredragande.



Mari Heidenborg



John Gustafsson